Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
MACIEJ SZPUNAR
esitatud 21. juulil 2016[1]

Kohtuasi C-156/15

Private Equity Insurance Group SIA
versus
Swedbank AS

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Augstākā tiesa (Läti kõrgeim kohus))

Õigusaktide ühtlustamine — Finantsturgude integreerimine — Finantstagatiskokkulepped — Direktiiv 2002/47/EÜ — Kohaldamisala — Mõisted „finantstagatiskokkulepe“ ja „asjakohased rahalised kohustused“ — Artikli 2 lõike 1 punktid a ja f — Finantstagatise esitamine — Mõisted „finantstagatise „omandis“ või „valduses“ olemine“ — Artikli 2 lõige 2 — Teatavate maksejõuetusõiguse sätete mittekohaldatavus — Artiklid 4 ja 8 — Panga kasuks seatud pandiõigusel põhineva finantstagatise tingimust sisaldav arvelduskontoleping

Sissejuhatus

1. Käesolev eelotsusetaotlus võimaldab Euroopa Kohtul esimest korda otsustada finantstagatiskokkulepete suhtes kohaldatava, direktiiviga 2002/47/EÜ[2] kehtestatud ühtlustatud korra üle.

2. Sularaha või finantsinstrumentide kujul finantstagatiste esitamine soodustab finantsturgude stabiilsust, võimaldades piirata riski tehingutes. Direktiiv 2002/47 on seega oluline nende turgude integreerimise vahend, lihtsustades finantstagatiskokkulepete sõlmimist, piirates sellega seonduvaid toiminguid ja kaitstes neid kokkuleppeid liikmesriikide liikmesriigi maksejõuetusõiguse teatavate sätete eest.[3]

3. Käesolev kohtuvaidlus, mis tuleneb nimelt ühe niisuguse lepingutingimuse vaidlustamisest, mis näeb ette arvelduskontol hoitavate rahaliste vahendite pantimise panga kasuks, annab Euroopa Kohtule võimaluse täpsustada direktiivi 2002/47 kohaldamisala ja üldisemalt arutleda lähemalt selle direktiiviga ühelt poolt turu tõhususe ja teiselt poolt lepingupoolte ja kolmandate isikute turvalisuse kaalutluste vahel seatud tasakaalu üle.

1 — Algkeel: prantsuse.

2 — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuni 2002. aasta direktiiv finantstagatiskokkulepete kohta (EÜT 2002, L 168, lk 43; ELT eriväljaanne 10/03, lk 89).

3 — Vt direktiivi 2002/47 põhjendused 7 ja 9–12.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

4. Direktiivi 2002/47[4] artikli 1 „Sisu ja kohaldamisala“ lõigetes 4 ja 5 on sätestatud:

„4.

a) Esitatav finantstagatis peab moodustuma sularahast või finantsinstrumentidest.[…]

5. Käesolevat direktiivi kohaldatakse finantstagatiste suhtes, mis on esitatud ja mille esitamist saab kirjalikult tõendada.

Finantstagatise esitamise tõend peab võimaldama kindlaks teha selle finantstagatise, mida ta käsitleb. Selleks piisab, kui tõestada, et registreeritud väärtpaberitest moodustuv tagatis on krediteeritud asjakohasele kontole või on selle konto kreeditis ja et sularahatagatis on krediteeritud määratud kontole või on selle konto kreeditis.

[…]“.

5. Selle direktiivi artiklis 2 pealkirjaga „Mõisted“ on sätestatud:

„1. Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) finantstagatiskokkulepe – omandiõiguse üleminekul põhinev finantstagatiskokkulepe või pandiõigusel põhinev finantstagatiskokkulepe, olenemata sellest, kas need on hõlmatud raamlepingu või üldtingimustega või ei;

[…]

c) pandiõigusel põhinev finantstagatiskokkulepe – kokkulepe, mille alusel tagatiseandja esitab finantstagatise tagatisesaajale või tema kasuks pandina ja mille puhul finantstagatise täielik või kvalifitseeritud omandiõigus või finantstagatisega seotud õigused jäävad pandiõiguse tekkimisel täielikult tagatiseandjale;

d) sularaha – raha, mis on kontole krediteeritud mis tahes väärингus, või samalaadsed rahalised nõuded, nagu näiteks rahaturu hoiused;

[…]

f) asjakohased rahalised kohustused – kohustused, mis on tagatud finantstagatiskokkuleppega ja mis eeldavad sularahas tasumist ja/või finantsinstrumentide üleandmist.

[…]

4 — Põhikohtuasja asjaolude ajal on kohaldatavad direktiivi 2002/47 sätted enne nende muutmist Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta direktiiviga 2009/44/EÜ, millega muudetakse direktiivi 98/26/EÜ arvelduse lõplikkuse kohta makse- ja väärtpaberiarveldussüsteemides ja direktiivi 2002/47/EÜ finantstagatiskokkulepete kohta seoses omavahel ühendatud süsteemide ja krediidinõuetega (ELT 2009, L 146, lk 37).

2. Käesolevas direktiivis tähendab finantstagatise „esitamine“ finantstagatise üleandmist, omamist, registreerimist või muul viisil selle näitamist, et finantstagatis on tagatisesaaja või tema huvides tegutseva isiku omandis või valduses. Õigus finantstagatis asendada, õigus ülemäärane finantstagatis tagasi võtta või krediidinõuete puhul õigus nendest saadav tulu kuni edaspidise teatamiseni sisse nõuda ei mõjuta käesoleva direktiivi kohaselt tagatisesaaja kasuks seatud finantstagatist.“

6. Direktiivi 2002/47 artiklis 4 pealkirjaga „Finantstagatiskokkulepete täitmisele pööramine“ on sätestatud:

„1. Liikmesriigid tagavad, et täitmist tingiva juhtumi ilmnemise korral saab tagatisesaaja järgmistel viisidel realiseerida pandiõigusel põhineva finantstagatiskokkuleppe alusel esitatud finantstagatise selle kokkuleppe tingimuste kohaselt:

[…]

b) sularaha puhul teha sellega asjakohaste rahaliste kohustuste tasaarvestuse või kasutada seda selliste kohustuste täitmiseks.

[…]

4. Finantstagatise realiseerimise viiside suhtes, mida on kirjeldatud lõikes 1, ei kohaldata järgmisi nõudeid, kui pandiõigusel põhineva finantstagatiskokkuleppe tingimustest ei tulene teisiti:

a) realiseerimiskavatsusest tuleb ette teatada;

b) realiseerimistingimused peab olema heaks kiitnud kohus, ametiisik või mõni muu isik;

c) realiseerimine toimub üksnes avaliku enampakkumise teel või mõnel muul ettenähtud viisil;

d) peab olema möödunud lisaaeg.

5. Liikmesriigid tagavad, et finantstagatiskokkulepe saab jõustuda selles sätestatud tingimustel, olenemata likvideerimismenetluse või saneerimismeetmete algatamisest või jätkamisest tagatiseandja või saaja suhtes.

[…]“.

7. Direktiivi 2002/47 artikkel 8 piirab liikmesriikide teatavate liikmesriigi maksejõuetusõiguse sätete kohaldamist [5].

Läti õigus

8. Direktiiv 2002/47 võeti Läti õigusesse üle finantstagatiste seadusega (Finanšu nodrošinājuma likums).

Põhikohtuasi

9. Izdevniecība Stilus SIA, kelle õigusjärglane on Private Equity Insurance Group SIA, sõlmis 14. aprillil 2007 Swedbank AS-iga arvelduskonto tüüplepingu.

5 — Ma ei osunda tervet seda artiklit – samamoodi nagu sama direktiivi artikli 1 lõike 2 punkti e ja artiklit 3 –, sest kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohus neid sätteid arutas, ei ole need minu poolt eelotsuse küsimustele pakutud vastuse jaoks, otseselt asjassepuutuvad.

10. Selle lepingu tingimus 3.9 on sõnastatud järgmiselt:

„Kontol hoitavad kliendi praegused või tulevased rahalised vahendid antakse pangale pandiõigusel põhinevaks finantstagatiseks ja need katavad kõik panga nõuded. Kui klient ei taga arvelduskontol maksete tegemiseks piisavaid vahendeid, nagu ka kõikidel juhtudel, kui käesoleva lepingu või muude pangaga sõlmitud lepingute alusel või mis tahes muul õiguslikul alusel tekib pangal kliendi vastu nõue, on pangal õigus rahuldada see nõue pandiõigusel põhineva finantstagatise realiseerimise teel, see tähendab, et pangal on õigus tasumisele kuuluv summa kliendile ette teatamata kontol debiteerida (kontolt üle kanda). […]“.

11. 25. oktoobril 2010 kuulutati välja Izdevniecība Stiluse pankrot. Pärast pankroti väljakuulutamist sõlmis pankrotihaldur uue arvelduskontolepingu, mis sisaldas samasugust pandiõigusel põhineva finantstagatise tingimust.

12. Swedbank Izdevniecība võttis 8. juunil 2011 Stiluse arvelduskontolt 192,30 Läti latti (umbes 274 eurot) konto hooldamise teenustasu perioodi eest, mis lõppes pankroti väljakuulutamisega.

13. Põhikohtuasja kassatsioonkaebuse esitaja, keda esindas pankrotihaldur, esitas kohtule Swedbanki vastu nõude selle summa tagasi saamiseks, tuginedes liikmesriigi õiguse põhimõtetele, mis tagavad maksejõuetusmenetlustes võlausaldajate võrdse kohtlemise, ning sellele, et üksikutel võlausaldajatel on keelatud teha eraldi toiminguid, mis tekitavad teistele võlausaldajatele kahju.

14. Läti kohtud jätsid esimeses ja apellatsiooniastmes nõude rahuldamata, tuginedes direktiivi 2002/47 artikli 8 üle võtnud liikmesriigi õigusnormidele, mis näevad ette, et finantstagatistele maksejõuetusõigust ei kohaldata.

15. Augstākā tiesal (Läti kõrgeim kohus), kes menetleb asja kassatsioonimenetluses, on kahtlusi nende liikmesriigi sätete ulatuses ja nende vastavuses Läti põhiseaduses sätestatud võrdse kohtlemise põhimõttele. Eelotsusetaotluse esitanud kohus on seisukohal, et enne võimalikku pöördumist Satversmes tiesa (konstitutsioonikohus, Läti) poole tuleks hajutada kahtlused seoses direktiivi 2002/47 tõlgendamisega.

16. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib seoses sellega, et finantstagatisi käsitlev liikmesriigi õigusakt näeb ette finantstagatise saaja absoluutse eesõiguse teiste võlausaldajate nõuete ees, isegi selliste eesõigusnõuetega võlausaldajate nõuete ees, nagu riik või töötajad. Tal tekib küsimus, kas niisugune eesõigus on direktiivi 2002/47 eesmärkidega põhjendatud.

17. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on selles suhtes küsimus, kas direktiiv 2002/47 on kohaldatav tagatiste suhtes, mis on esitatud seoses arvelduskontoga, mida ei kasutata direktiivis 98/26/EÜ[6] osutatud väärtpaberiarveldussüsteemide raames. Peale selle on tal kahtlused seoses direktiivi 2002/47 artiklite 3 ja 8 tõlgendamisega, sest tal on küsimus, kas finantstagatise prioriteetsus kõikide muud tüüpi pandiõiguste – nimelt registrisse kantud tagatiste nagu hüpoteek – ees on vastavuses selles direktiivis seatud eesmärgiga.

6 — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 1998. aasta direktiiv arvelduse lõplikkuse kohta makse- ja väärtpaberiarveldussüsteemides (EÜT 1998, L 166, lk 45; ELT eriväljaanne 06/03, lk 107).

Eelotsuse küsimused ja menetlus Euroopa Kohtus

18. Nendel asjaoludel otsustaski Augstākā tiesa (kõrgeim kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas direktiivi 2002/47 artiklit 4, mis käsitleb finantstagatiskokkulepete täitmisele pööramist, tuleb kõnealuse direktiivi põhjendusi 1 ja 4 silmas pidades tõlgendada nii, et seda kohaldatakse ainult kontode suhtes, mida kasutatakse arveldamiseks väärtpaberiarveldussüsteemides, või nii, et neid kohaldatakse ka pangas avatud mis tahes konto suhtes, kaasa arvatud arvelduskonto suhtes, mida ei kasutata väärtpaberiarvelduseks?

2. Kas direktiivi 2002/47 artikleid 8 ja 3 tuleb selle direktiivi põhjendusi 3 ja 5 silmas pidades tõlgendada nii, et direktiivi eesmärk on tagada krediidiasutustele nende klientide pankroti korral eriti soodne eelisjärjekorras kohtlemine, nimelt nende klientide teiste võlausaldajate ees, nagu töötajad palganõuetega ja riik maksunõuetega, ja eelisõigusega võlausaldajate ees, kelle nõuded on tagatud üldsuse jaoks usaldusväärse, registrisse kantud pandiga?

3. Kas direktiivi 2002/47 artikli 1 lõike 2 punkti e tuleb pidada õigusnormiks, millega viiakse läbi minimaalne või täielik ühtlustamine, ehk kas seda tuleb tõlgendada nii, et see lubab liikmesriikidel laiendada seda sätet isikutele, kes on nimetatud direktiivi kohaldamisalast sõnaselgelt välja jäetud?

4. Kas direktiivi 2002/47 artikli 1 lõike 2 punkt e on vahetult kohaldatav õigusnorm?

5. Juhul kui direktiivi 2002/47/EÜ eesmärk ja ulatus on kitsamad kui selle liikmesriigi seaduse tegelik eesmärk ja ulatus, mille vastuvõtmise formaalne põhjus oli direktiivi ülevõtmise kohustus, kas siis on võimalik kasutada nimetatud direktiivi tõlgendust selleks, et tunnistada kehtetuks niisugune liikmesriigi õigusest tulenevpandiõigusel põhineva finantstagatise tingimus, nagu on kõne all põhikohtuasjas?“

19. 11. märtsi 2015. aasta kuupäeva kandev eelotsusetaotlus saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 1. aprillil 2015. Kirjalikult esitasid oma seisukohad põhikohtuasja vastustaja, Läti, Hispaania ja Ühendkuningriigi valitsus ning Euroopa Komisjon.

20. Need pooled ja huvitatud isikud – nagu ka põhikohtuasja kassatsioonkaebuse esitaja – osalesid ka kohtuistungil, mis peeti 11. mail 2016.

Õiguslik analüüs

Esimene küsimus

Sissejuhatavad märkused

21. Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiiv 2002/47 näeb ette tagatise, mis esitatakse arvelduskontol hoitavas sularahas ja mis katab kõiki panga nõudeid konto omaniku vastu, kui see konto ei ole ette nähtud kasutamiseks direktiivis 98/26 osutatud maksе- ja väärtpaberiarveldussüsteemide raames.

22. Kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab direktiivi 2002/47 artiklile 4, tuleneb esitatud küsimuse sisust, et ta soovib määrata üldiselt kindlaks, kas niisugune tagatis kuulub selle direktiivi kohaldamisalasse.

23. See küsimus nõuab direktiivi 2002/47 artiklite 1 ja 2, milles on määratud selle kohaldamisala ja määratletud asjassepuutuvad mõisted, tõlgendamist.

24. Sellisel juhul tuleb ühelt poolt analüüsida, kas artikli 1 lõike 4 punkti a ja direktiivi 2002/47 artikli 2 lõike 1 punkte d ja f tuleb tõlgendada nii, et need näevad ette tagatise, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kui tagatis ei ole seotud direktiivis 98/26 osutatud makse- ja väärtpaberiarveldussüsteemidega.

25. Teiselt poolt tuleb täpsustada direktiivi 2002/47 artikli 2 lõikes 2 osutatud finantstagatise esitamise tingimused, et eelotsusetaotluse esitanud kohus saaks kindlaks määrata, kas käesoleval juhul asjaomane tagatis esitati nendel tingimustel ja sellele võib seega kehtida selle direktiiviga kehtestatud kord.

26. Märgin, et isegi kui nimetatud direktiivi 2002/47 sätteid ei ole liikmesriigi kohtu esitatud küsimuste sõnastuses nimetatud, jätab Euroopa Kohus endale sõnaselgelt õiguse eelotsuse küsimuste ulatust laiendada, et anda eelotsusetaotluse esitanud kohtule tarvilik vastus, eeldusel et küsimuse sisu säilib[7].

27. See tingimus on minu arvates käesoleval juhul täidetud, kuna direktiivi 2002/47 artiklite 1 ja 2 asjaomaste sätete tõlgendamine on vajalik selleks, et eelotsusetaotluse esitanud kohus saaks kindlaks määrata, kas vaidlusalune tingimus kuulub selle direktiiviga kehtestatud korda. Peale selle esitas Euroopa Kohus nende sätete tõlgendamise kohta kirjaliku küsimuse põhikohtuasja pooltele ja teistele huvitatud isikutele, kes said seega selle kohta kohtuistungil tarvilikult oma seisukohta avaldada.

Direktiivi 2002/47 artikli 1 lõike 4 punkti a ja artikli 2 lõike 1 punktide d ja f tõlgendamine

28. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimustele vastamiseks tuleb lähemalt arutada direktiiviga 2002/47 kehtestatud korra ulatust kahes aspektis: tagatise ese ja tagatisega kaetud kohustused.

29. Kõigepealt tagatise eseme kohta on direktiivi 2002/47 artikli 1 lõike 4 punktis a sätestatud, et selle direktiiviga ette nähtud tagatis tuleb esitada finantsinstrumentides või sularahas. Mõiste „sularaha“ on määratletud direktiivi 2002/47 artikli 2 lõike 1 punktis d kui raha, mis on kontole krediteeritud mis tahes väärингus, või samalaadsed rahalised nõuded[8]. See määratlus on sõnastatud laialt ja hõlmab arvelduskontol hoitavat raha. Peale selle ei ole direktiivi 2002/47 ühegi sättega seatud piirangut, et seda kohaldatakse ainult tagatistele, mis on esitatud direktiivis 98/26 osutatud makse- ja väärtpaberiarveldussüsteemide raames.

30. Kuigi direktiivi 2002/47 põhjendustest 1 ja 4 tuleneb nimelt, et see direktiiv võeti vastu nimelt direktiivi 98/26 õiguslikus kontekstis, ja kuigi kogemus on näidanud, et viimati nimetatud direktiivis osutatud süsteemide raames esitatud tagatistele oleks otstarbekas kohaldada ühiseid eeskirju, ei saa sellest põhjendusest iseenesest järeldada, et direktiivi 2002/47 kohaldamisala piirdub ainult nimetatud süsteemide raames esitatud tagatistega. Niisugust järeldust ei tulene ühestki direktiivi 2002/47 sättest. Peale selle täiendatakse eespool nimetatud põhjenduse 4 kohaselt direktiiviga 2002/47 ette nähtud korraga kehtivaid õigusakte, käsitledes uusi küsimusi ja nendest õigusaktidest põhjalikumalt.

31. Seda tõlgendust kinnitavad ettevalmistavad materjalid, millest tuleneb, et ettepanek, mille tulemusel võeti vastu direktiiv 2002/47, põhines kaalutlusel, et kui direktiiv 98/26 reguleeris finantstehingute raames esitatud tagatisi, siis oli vaja muid meetmeid, et soodustada finantstagatiste tõhusat kasutamist, minnes kaugemale direktiiviga 98/26 võimaldatud edusammudest[9]. Samamoodi nähtub komisjoni

7 — Vt eelkõige kohtuotsus, 20.3.1997, Phytheron International (C-352/95, EU:C:1997:170, punkt 14).

8 — Mis välistab seega pangatähed. Vt ka direktiivi 2002/47 põhjendus 18.

9 — Vt ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv finantstagatiskokkulepete kohta (KOM(2001) 168, 27.3.2001, lk 1). Vt ka direktiivi 2002/47 Poola õigusesse ülevõtmise kontekstis Pisuliński, J., „Zabezpieczenia finansowe w systemie prawa cywilnego“, *Przegląd Prawa Handlowego* 6/2005, lk 27.

koostatud hindamisaruandest direktiivi 2002/47 ülevõtmise kohta, et kui direktiiviga 98/26 oli juba ette nähtud anda teatav kaitse seoses selles direktiivis osutatud süsteemis osalemisega esitatud tagatistele, võeti direktiiv 2002/47 vastu vajadusest kujundada terviklikum lähenemisviis eesmärgiga tagada finantstagatiste tõhusus, eriti piiriülestes tehingutes [10].

32. Teiseks tuleneb mõiste „asjakohased rahalised kohustused“ kohta direktiivi 2002/47 artikli 2 lõike 1 punktis f määratletud mõistest, et asjakohased rahalised kohustused on need, mis eeldavad tasumist sularahas ja/või finantsinstrumentide üleandmist, ja et need võivad koosneda täielikult või osaliselt praegustest või tulevastest kohustustest, kolmandate isikute kohustustest või teatavat liiki või laadi kohustustest, mis tekivad aeg-ajalt.

33. See määratlus hõlmab põhikohtuasjas arutatavat olukorda, kus tagatis katab saaja kõiki nõudeid andja ees. Nimel tuleneb direktiivi 2002/47 ettevalmistavatest materjalidest, et mõiste „asjakohased rahalised kohustused“ pidi hõlmama *all monies* tüüpi tingimuste kasutamist, mis laiendavad tagatist selle andja kõikidele praegustele või tulevastele kohustustele tagatisesaaja ees. [11] Ühendkuningriigi valitsus märkis muide kohtuistungil, et niisuguste tingimuste kasutamine on praktikas laialt levinud.

34. Märgin, et direktiivi 2002/47 käsitlevast hindamisaruandest tuleneb, et mõni liikmesriik on piiranud tagatiste kohaldamisala teatavate rahaliste kohustuste suhtes, konkreetselt juhul, kus tagatiseandja ei ole direktiivi 2002/47 artikli 1 lõike 2 punktides a ja d osutatud isik [12]. Sellisel juhul on selle direktiivi artikli 1 lõikes 3 antud liikmesriikidele õigus võtta nimetatud direktiiv üle nii, et ühtlustatud korra kohaldamine piirdub ainult direktiivi 2002/47 artikli 1 lõike 2 punktides a ja d osutatud avalik-õiguslike asutuste ja finantsasutustega. Asjaolu, et liikmesriigid on seda õigust kasutanud, ei ole siiski käesoleval juhul selle direktiivi kohaldamisala kindlaksmääramiseks asjassepuutuv, kuna Läti Vabariik ei tuginenud ülevõtmisel direktiivi 2002/47 artikli 1 lõikele 3.

35. Kõikidel nendel põhjustel olen seisukohal, et direktiivi 2002/47 ei saa tõlgendada nii, et selles on silmas peetud ainult tagatisi, mis esitatakse makse- ja väärtpaberiarveldussüsteemide raames. Peale selle, nagu nähtub direktiivi 2002/47 artikli 2 lõike 1 punktist f, ei piirdu asjakohased kohustused ainult kohustustega seoses makse- ja väärtpaberiarveldussüsteemidega, vaid võivad nimelt hõlmata kõiki kohustusi, mis eeldavad tasumist sularahas. Arvelduskonto hooldamise teenustasud kuuluvad selgelt sellesse kohustuste kategooriasse.

36. Lõpuks nõustuvad kõik käesolevas kohtuasjas seisukohad esitanud pooled üksmeelselt direktiivi 2002/47 esemelise kohaldamisala niisuguse laia tõlgendusega. Komisjon märkis nimelt kohtuistungil, et tõlgendamine nii, et kohaldamisala hõlmab kõiki kohustusi, mis eeldavad tasumist rahas, on vajalik selle direktiivi kasuliku mõju tagamiseks, arvestades finantsturgude toimimiseks oluliste kohustuste suurt mitmekesisust.

37. Eespool öeldut arvestades leian, et direktiivi 2002/47 artikli 1 lõike 4 punkti a ja artikli 2 lõike 1 punkte d ja f tuleb tõlgendada nii, et need näevad ette niisuguse tagatise, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis esitatakse pangakontol hoitavas sularahas ja mis hõlmab kõiki panga nõudeid konto omaniku ees. Küsimus, kas seda kontot kasutatakse direktiivis 98/26 osutatud makse- ja väärtpaberiarveldussüsteemide raames, ei oma tähtsust.

10 — Vt direktiivi finantstagatiskokkulepete kohta (2002/47/EÜ) käsitlev hindamisaruanne (KOM(2006) 833 (lõplik), 20.12.2006, lk 3). Märgin, et direktiivi 2002/47 kohaldamisala ei piirdu piiriüleste tehingutega.

11 — Vt KOM(2001) 168, 27.3.2001, seletuskiri artikli 2 kohta. Esimeses seadusandlikus ettepanekus analüüsis komisjon, mis tüüpi krediidiriske (*exposure*) õigusakt peaks katma, ja järeldas, et oleks ühtaegu raske ja tarbetu püüda eri tehingutel selles suhtes vahet teha. Vt Euroopa Komisjoni dokument „Working Document on Collateral: First preliminary draft proposal for a Directive“, 15. juuni 2000, lk 6, ja Yeowart, G., „Purpose of the Financial Collateral Directive“, Yeowart, G. ja Parsons, R., *Yeowart and Parsons on the Law of Financial Collateral*, Edward Elgar Publishing, 2016, lk 19.

12 — Nagu sellest komisjoni koostatud hindamisaruandest nähtub, piiras teiste hulgas Saksa seadusandja juhuks, kui tagatiseandja ei ole finantsasutus, õigusaktiga hõlmatud tagatised ainult nendega, millega kaitstakse teatavaid täpselt kindlaksmääratud rahalisi kohustusi, jättes nende hulgast välja nimelt rahas antud pikaajalised laenud ettevõtjatele (vt KOM(2006) 833 (lõplik), 20.12.2006, lk 9).

Direktiivi 2002/47 artikli 2 lõike 2 tõlgendamine

38. Vastavalt direktiivi 2002/47 artikli 1 lõikele 5 kohaldatakse seda direktiivi finantstagatiste suhtes, mis on esitatud ja mille esitamist saab kirjalikult tõendada.

39. Seda sätet tõlgendades peetakse silmas direktiivi 2002/47 põhjendust 10, mille järgi tuleb selle direktiiviga, isegi kui finantstagatiskokkuleppe puhul ei nõuta teatavaid liikmesriigi õiguses ette nähtud vorminõudeid [13], siiski ette näha tasakaal turu tõhususe ning kokkuleppe osaliste ja kolmandate isikute õiguskindluse vahel. Sama põhjenduse kohaselt tagatakse direktiiviga 2002/47 see tasakaal sellega, et kohaldamisala hõlmab üksnes neid finantstagatiskokkulepped, millega nähakse ette „mingisugusel kujul võõrandamine“, s.o finantstagatise esitamine, ja mille puhul saab finantstagatise esitamist kirjalikult tõendada.

40. Tagatise esitamise nõue on seega *quid pro quo* turu tõhususe huvides liikmesriigi õiguses ette nähtud vorminõuetest erandi tegemiseks [14].

41. Vastavalt direktiivi 2002/47 artikli 2 lõikele 2 tähendab mõiste finantstagatise „esitamine“ finantstagatise üleandmist, omamist, registreerimist või muul viisil selle näitamist, et finantstagatis on tagatisesaaja või tema huvides tegutseva isiku omandis või valduses.

42. See „omandis või valduses“ olemine on põhitingimus, mis võimaldab kindlaks määrata, kas antud tagatisleping kuulub direktiivi 2002/47 kohaldamisalasse. Tagatislepingut võib määratleda direktiivi 2002/47 tähenduses „finantstagatiskokkuleppena“ üksnes siis, kui tagatis on esitatud nii, et tagatisesaaja saab selle oma omandisse või valdusse.

43. Ent väljaspool omandiõiguse üleminekul põhinevaid finantstagatiskokkuleppeid, mis eeldavad, et kui ei ole olemas tagasiostulepinguid, lähevad tagatiseks antud finantsinstrumentide või sularaha omandiõigused täielikult üle tagatisesaajale, et tagada asjakohaste rahaliste kohustuste täitmine [15], on mõistete „omandis“ või „valduses olemine“ tõlgendamine sularaha või finantsinstrumentide kontekstis problemaatiline. Mõned autorid väidavad, et see on tõenäoliselt direktiiviga 2002/47 kehtestatud finantstagatiste korra kõige enam vaidlusi tekitav aspekt [16].

44. Ühendkuningriigi valitsuse ja komisjoni seisukohtadest tuleneb, et asjaomaste nõuete kohaldamine on tekitanud praktikas raskusi, mis kajastuvad nimelt kahes Ühendkuningriigi kohtute otsuses, milles tõlgendatakse muu hulgas direktiivi 2002/47 artikli 2 lõike 2 mõistet „valdus“.

45. Kohtuasjas *Gray* [17], mis käsitles pangakontol hoitavas sularahas esitatud tagatist, oli vaidluse keskmes küsimus, kas valduses olemise tingimus on täidetud, kui konto, olgugi et seda haldab tagatisesaaja, ei ole blokeeritud. Ühendkuningriigi kohus otsustas, et tagatise esitamine eeldab, et saaja võiks tagatiseandjal takistada konto käsutamist. Peale selle peab tagatise ese olema saaja „seaduslikus“ valduses, milleks lihtsalt haldamisest või praktikas valdamisest ei piisa. Need tingimused ei olnud selles asjas täidetud, kuna tagatiseandja võis nõuda kontol hoitavate rahaliste vahendite piiranguteta väljavõtmist.

13 — Vt direktiivi 2002/47 artikkel 3.

14 — Vt Parsons, R., „“Possession» or “Control» test to be satisfied when creating a security financial collateral arrangement“, Yeowart, G. ja Parsons, R., *Yeowart and Parsons on the Law of Financial Collateral*, Edward Elgar Publishing, 2016, lk 168.

15 — Vt direktiivi 2002/47 artikli 2 lõike 1 punkt b.

16 — Vt Parsons, R., *op. cit.*, lk 167.

17 — *Gray and others v G-T-P Group Limited, Re F2G Realisations Limited (in liquidation)* [2010] EWHC 1772 (Ch), punktid 60–62.

46. Direktiivi 2002/47 artikli 2 lõike 2 tõlgendamise probleem tekkis taas kohtuasjas *Lehman Brothers International (Europe)*[18]. Ühendkuningriigi kohus märkis, et kohtuasja *Gray* kohta oli esitatud kommentaare, milles kritiseeriti asjaolu, et „seaduslikus“ valduses olemise nõude range kohaldamisega võis direktiivi 2002/47 korra jätta kohaldamata teatavatele lepingutele, mida praktikas kasutatakse ja mis on koostatud kavatsusega neile seda korda kohaldada. Seda kriitikat küll silmas pidades kinnitas kohus „seadusliku valdamise“ kriteeriumi osas sisuliselt kohtuasjas *Gray* järgitud käsitusviisi, sedastades, et lihtsalt varahaldusest tagatise eseme suhtes – nimelt, kui tagatiseandjal on õigus asjaomaseid rahalisi vahendeid ilma piiranguteta käsutada – ei piisa selleks, et direktiivi 2002/47 artikli 2 lõikes 2 sätestatud nõue oleks täidetud.

47. Komisjon märkis põhikohtuasjas, et finantstagatise esitamine eeldab, et tagatise ese on selle saaja „seaduslikus valduses“, mida mõistetakse kui voli takistada tagatiseandjal seda käsutada. Tagatiseandja õigus tagatiseks olevat sularaha kontolt vabalt välja võtta oleks selle tingimusega vastuolus. Kohtuistungil täpsustas komisjon, et ta toetab seega sisuliselt sama seisukohta, millele asusid Ühendkuningriigi kohtud eespool viidatud kohtuasjades.

48. Ma arvan, et need kaalutlused, millest lähtuvalt Ühendkuningriigi kohtud lükkasid tagasi põhiseisukoha, et piisab sellest, kui tagatise eseme suhtes esineb ainult halduslik valdus, on ka käesolevas asjas direktiivi 2002/47 artikli 2 lõike 2 tõlgendamiseks asjassepuutuvad.

49. Nimelt, nagu Ühendkuningriigi valitsus ja komisjon õigustatult märgivad, kaotaks direktiivi 2002/47 artikli 2 lõikes 2[19] osutatud nõue, et tagatis peab olema selle saaja „omandis või valduses“, igasuguse kasuliku mõju, kui seda tõlgendada nii, et see hõlmab olukorda, kus tagatiseandja võib jätkata tagatise vabalt käsutamist.

50. Märgin, et direktiivi 2002/47 artikli 2 lõike 2 teine lause kinnitab selliseid tagatise andmise vorme, mis võimaldavad tagatiseandjal tagatist asendada või ülemäärane tagatis tagasi võtta. Sellest võib vastupidi järeldada, et tagatiseandjale antud ulatuslikumad õigused tähendavad, et tagatise esitamise nõue ei ole täidetud.

51. Seepärast tähendab minu arvates sularahas kontol hoitava tagatise puhul selle tagatisesaaja omandis või valduses olemine tingimata, et tagatise esemeks olev konto ei ole mitte ainult tema praktilises valduses, vaid et tal on ka õigus takistada asjakohaste kohustuste tagamiseks vajalikul määral tagatiseandjal sellelt sularaha välja võtta.

52. Käesolevas asjas peaks eelotsusetaotluse esitanud kohus seega analüüsima, kas põhikohtuasja poolte vahel sõlmitud arvelduskontoleping sisaldab tingimust, mis näeb ette, et Swedbankil on niisugune õigus asjaomasel kontol hoitavate rahaliste vahendite väljavõtmist piirata. Ilma et see piiraks seda analüüsi, mis kuulub eelotsusetaotluse esitanud kohtu autonoomsesse pädevusse, märgin, et kohtuistungil nõustusid põhikohtuasja pooled üksmeelselt, et vaidlusalune leping ei sisalda ühtegi tingimust, mis lubaks pangal vahendite väljavõtmist piirata või kohustaks teatava summa kontol blokeerima. Kui see faktiline asjaolu oli kindlaks tehtud, järeldati sellest, et vaidlusalust tagatist ei saa pidada direktiivis 2002/47 ette nähtud nõuetele vastavalt esitatud tagatiseks ja et järelikult neid sätteid selle tagatise suhtes ei kohaldata.

18 — *Lehman Brothers International (Europe) (In Administration)* [2012] EWHC 2997 (Ch), punktid 119–126 ja 131–137.

19 — Kuigi see küsimus ei ole käesoleva kohtuasja kontekstis asjassepuutuv, märgin, et Ühendkuningriigi valitsus ja komisjon asusid nende kahe mõiste vahelise sideme suhtes lahknevatele seisukohtadele. Komisjon pakub, et „omand või valdus“ on ainus tingimus, samas kui kohtupraktika seisukohast, millele tugineb Ühendkuningriigi valitsus, nagu ka Inglise õiguse doktriini seisukohast on need kaks kriteeriumi alternatiivsed. Vt ka Parsons, R., *op. cit.*, lk 185.

53. Eespool öeldut arvestades leian, et direktiivi 2002/47 artikli 2 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et finantstagatise esitamine pangakontol hoitavas sularahas eeldab, et lepingus on sätestatud tingimus, millega antakse tagatisesaajale õigus sellel kontol hoitavate rahaliste vahendite kasutamist piirata sel määral, mis on vajalik asjakohaste kohustuste tagamiseks.

Teine küsimus

54. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib sisuliselt, kas direktiivi 2002/47, nimelt selle artikleid 3 ja 8, tuleb tõlgendada nii, et see tagab tagatisesaajale õiguse igasugune finantstagatis realiseerida, olenemata tagatiseandja suhtes likvideerimismenetluse algatamisest või jätkamisest või saneerimismeetmete võtmisest või jätkamisest. Ta rõhutab, et niisugune finantstagatise saajale antud eesõigus võib näida olevat vastuolus maksejõuetusmenetluses võlausaldajate võrdse kohtlemise põhimõttega (*paritas creditorum*).

55. Märgin, et kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab direktiivi 2002/47 artiklitele 3 ja 8, puudutab esitatud küsimus pigem selle direktiivi artiklit 4, mis käsitleb nimelt finantstagatise täitmisele pööramise tingimusi. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekib küsimus, kas tagatisesaaja õigust sellele, et tema nõuded tagatiseandja pankroti korral täidetakse, on võimalik piirata. Selle kohtu hinnangul võib direktiiviga 2002/47 kehtestatud süsteem, kuna selles niisugused vaikimisi piirangud puuduvad, näida nimetatud võlausaldajate võrdse kohtlemise põhimõtte aspektist vaidlustatav.

56. Märgin, et direktiivi 2002/47 artiklist 4 koostoimes selle direktiivi põhjendustega 3, 5 ja 10 tuleneb, et üks selle direktiiviga kehtestatud korra eesmärke on kaitsta finantstagatisi riigi maksejõuetusõiguse teatavate sätete kohaldamise eest [20]. Selles suhtes on direktiivi 2002/47 artikli 4 lõikes 1 ette nähtud tagatisesaaja õigus igasugune pandiõigusel põhineva finantstagatiskokkuleppe alusel esitatud finantstagatis realiseerida. Sama artikli lõiked 4 ja 5 kaitsevad seda õigust riigi maksejõuetusõiguse sätete mõju eest. Ühelt poolt võimaldab lõige 4 tagatiseandja kohustuste täitmata jätmise korral tagatise kiiresti realiseerida, muutes nimetatud lõike punktides a–d loetletud kohustused mittekohaldatavaks. Teiselt poolt on nimetatud lõikes 5 kehtestatud liikmesriikidele kohustus tagada, et finantstagatiskokkulepe saab jõustuda selles sätestatud tingimustel, olenemata tagatiseandja või -saaja suhtes likvideerimismenetluse või saneerimismeetmete algatamisest või jätkamisest.

57. Neid sätteid ei saa minu arvates tõlgendada nii, et tagatisesaaja ei või tagatiseandja pankroti korral tagatist realiseerida, et mitte kahjustada teiste võlausaldajate õigusi. Nende eesmärk on vastupidi jätta liikmesriigi maksejõuetusõiguses finantstagatisele ette nähtud piirangud kohaldamata.

58. Minu arvates ei sea seda kaalutlust kahtluse alla argument, mille esitasid põhikohtuasja kassaator ja Läti valitsus, niisuguste eelisõigusega võlausaldajate olukorra kohta, nagu riik, töötajad või registrisse kantud pandiga võlausaldajad.

59. Nagu märgib nimelt komisjon, ei teki pankrotimenetluses direktiiviga 2002/47 kehtestatud süsteemi seisukohast võlausaldajate järjekorra küsimust, sest selle direktiivi eesmärk on lihtsalt tagada õigus realiseerida tagatis kõikidel juhtudel, millega kaasneb selle täitmisele pööramine. See lahendus on põhjendatud vajadusega tugevdada finantstagatiskokkulepete õiguskindlust ja tagada nende tõhusus [21].

60. Seda arvestades sisaldab direktiiv 2002/47 sätteid, mis võimaldavad säilitada tasakaalu turu tõhususe ja õiguskindlusega seotud kaalutluste vahel.

20 — Vt ka KOM(2001) 168, 27.3.2001, seletuskiri artikli 5 kohta.

21 — Sellisel juhul kuulub direktiiv 2002/47 laiemasse süsteemi, mis on liidu maksejõuetusõigus, mis hõlmab nimelt direktiivi põhjenduses 4 viidatud õigusakte.

61. Esiteks on liikmesriikidele direktiivi 2002/47 isikulise kohaldamisala osas selle artikli 1 lõikes 3 antud võimalus jätta sellest välja kokkulepped, milles üheks osaliseks ei ole ametiasutus, avalik-õiguslik asutus, järelevalvealune finantsasutus või ka keskne osaleja, arveldusagent või arvelduskoda direktiivi 98/26 [22] tähenduses.

62. Teiseks on direktiiviga 2002/47 ette nähtud kord kohaldatav ainult selle artikli 2 lõike 2 tähenduses „esitatud“ tagatiste suhtes, mis eeldab teataval kujul „võõrandamist“ tagatiseandjalt. Direktiiviga 2002/47 ette nähtud kord on seega kohaldatav ainult siis, kui tagatis on tagatisesaaja „omandis või valduses“ selle direktiivi tähenduses [23].

63. Kolmandaks näeb direktiivi 2002/47 artikkel 8 ette teatavad piirangud liikmesriigi maksejõuetusõiguse sätete kohaldamisele tagatiste suhtes, mis on esitatud enne maksejõuetusmenetluse algatamist, aga mille puhul kehtib „nulltunni“ reegel, mis annab niisugusele menetlusele tagasiulatuva jõu (lõiked 1 ja 3), samuti erandkorras tagatiste suhtes, mis on esitatud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist, kui tagatisesaaja tõendab heausksust (lõige 2) [24].

64. Peale nimetatud artiklis 8 ette nähtud juhtude ei hõlma direktiiviga 2002/47 ette nähtud kord aga tagatisi, mis on esitatud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist.

65. See kaalutlus annab minu arvates vastuse eelotsusetaotluse esitanud kohtu ja Läti valitsuse väljendatud mureküsimustele seoses asjaoluga, et finantstagatiste erikohtlemine võib ohustada hüpoteeklaenude võlausaldajate kaitset. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et juhul kui pankrotistunule kuuluva vara müügist saadud vahendid makstakse finantstagatisega koormatud pangakontole, võiks selle tagatise saaja neid kasutada iseenda nõuete katteks. Minu arvates ei ole see muretsemine põhjendatud, sest pärast maksejõuetusmenetluse algatamist esitatud tagatistele ei kehti direktiiviga 2002/47 kehtestatud kord.

66. Põhikohtuasjas, nagu märkis Ühendkuningriigi valitsus, kes analüüsis kohtuistungil seda aspekti, ei oleks direktiiv 2002/47 kohaldatav juhul, kui tagatiseks esitatud sularaha laekub asjaomasele pangakontole pärast maksejõuetusmenetluse algatamist.

67. Kuigi see aspekt ei tulene aga selgelt eelotsusetaotlusest, märkisid põhikohtuasja pooled siiski kohtuistungil üksmeelselt, et rahalised vahendid, mille Swedbank Izdevniecība Stilus arvelduskontolt võttis, olid sellele kontole kantud alles pärast maksejõuetusmenetluse algatamist. Kui see ajaline järjestus leiab eelotsusetaotluse esitanud kohtus tõendust, tuleks järeldada, et vaidlusalune tagatis ei olnud esitatud enne niisuguse menetluse algatamist ning sellele seega direktiivi 2002/47 sätteid ei kohaldata.

68. Leian seega, et direktiivi 2002/47 artikli 4 lõikeid 1, 4 ja 5 tuleb tõlgendada nii, et tagatisesaajal on õigus igasugust pandiõigusel põhineva finantstagatiskokkuleppe alusel esitatud finantstagatist realiseerida, olenemata tagatiseandja suhtes likvideerimismenetluse või saneerimismeetmete algatamisest või jätkamisest. Seda õigust kohaldatakse enne niisuguse menetluse algatamist esitatud tagatisele, kui selle direktiivi artiklist 8 ei tulene teisiti.

22 — Praktikas, nagu tuleneb direktiivi 2002/47 käsitlevast hindamisaruandest, otsustas ainult Austria Vabariik seda erandit täielikult kasutada ja veel viis liikmesriiki kohaldavad seda osaliselt (Tšehhi Vabariik, Saksamaa Liitvabariik, Prantsuse Vabariik, Sloveenia Vabariik, Rootsi Kuningriik). Vt KOM(2006) 833 (lõplik), 20.12.2006, lk 9.

23 — Vt käesolev ettepanek, punktid 40 ja 41.

24 — Vt ka KOM(2001) 168, 27.3.2001, seletuskiri artikli 9 kohta.

Kolmas ja neljas eelotsuse küsimus

69. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Läti finantstagatiste seadus on kohaldatav füüsilistele isikutele, samas kui need on direktiivi 2002/47 artikli 1 lõike 2 punkti e alusel selle direktiivi isikulisest kohaldamisalast sõnaselgelt välja jäetud. Ta soovib seega kolmanda ja neljanda eelotsuse küsimusega teada, kas niisugune isikulise kohaldamisala laiendamine on direktiivi 2002/47 selle sättega vastavuses, ja kui on, siis kas nimetatud sättel on vahetu õigusmõju. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küll tunnistab, et need küsimused on põhikohtuasja kontekstis hüpoteetilised, kuid ta peab neid oluliseks finantstagatiste seaduse võimalikuks põhiseaduslikkuse kontrollimiseks.

70. Märgin, et on kindel, et põhikohtuasi ei puuduta füüsilisi isikuid ja et seepärast on küsimused direktiiviga 2002/47 ette nähtud korra nendele isikutele laiendamise võimaluse kohta hüpoteetilised.

71. Nendel tingimustel ei muuda see asjaolu, et samad küsimused võiksid tulevikus finantstagatiste seaduse põhiseaduslikkuse võimalikul kontrollimisel Satversmes tiesas (konstitutsioonikohus) uuesti tekkida, nende küsimuste hüpoteetilisust käesolevas kohtuasjas. Eelotsusetaotluse eesmärk ei ole nimelt nõuandvate arvamuste andmine üldiste või oletuslike küsimuste kohta, vaid vaidluse tõhusa lahendamisega lahutamatult seonduv vajadus [25]. Kui eelotsusetaotluse esitanud kohus peaks esitama Satversmes tiesale (konstitutsioonikohus) põhiseaduslikkuse küsimuse, ei takista miski sellel kohtul esitada Euroopa Kohtule eelotsusetaotlus, kui ta peab seda vajalikuks.

72. Sellest tulenevalt tuleb kolmas ja neljas eelotsuse küsimus tunnistada vastuvõetamatuks.

Viies eelotsuse küsimus

73. Viienda eelotsuse küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus kindlaks määrata, millised tagajärjed kaasnevad, juhul kui direktiivi 2002/47 ulatus osutub liikmesriigi õigusakti omast kitsamaks, sellega vaidlusaluse lepingutingimuse kehtivusele.

74. Märgin, et eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole selle küsimuse asjakohasust ega ka selle seost teiste eelotsuse küsimustega lähemalt selgitanud. Selle küsimuse sõnastusest võib siiski järeldada, et sellega tahetakse kindlaks määrata direktiivi 2002/47 mõju põhikohtuasjale, juhul kui Euroopa Kohus peaks vastuseks esimesele eelotsuse küsimusele otsustama, et selle direktiivi kohaldamisala piirdub ainult makse- ja väärtpaberiarveldussüsteemidega seonduvate tagatistega.

75. Nimelt, kui Euroopa Kohtu antud vastusest esimesele eelotsuse küsimusele tuleneb, et vaidlusalusele lepingutingimusele direktiivi 2002/47 ei kohaldata, tuleb sel juhul eelotsusetaotluse esitanud kohtul kindlaks määrata, mis on selle direktiivi ja liikmesriigi seaduse ulatuse vahelise erinevuse tagajärjed lepingutingimuse kehtivusele.

76. Ent minu vastusest esimesele eelotsuse küsimusele tuleneb, et direktiivi 2002/47 kohaldamisala ei saa lugeda piirduvaks ainult makse- ja väärtpaberiarveldussüsteemidega seotud tagatistega. Nendel tingimustel leian ma, et käesolevale küsimusele ei ole vaja vastata.

25 — Vt eelkõige kohtuotsus, 27.2.2014, Pohotovosť (C-470/12, EU:C:2014:101, punkt 29).

Ettepanek

77. Esitatud põhjendusi arvestades teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Augstākā tiesa (Läti kõrgeim kohus) eelotsuse küsimustele järgmiselt:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuni 2002. aasta direktiivi 2002/47/EÜ finantstagatiskokkulepete kohta artikli 1 lõike 4 punkti a ja artikli 2 lõike 1 punkte d ja f tuleb tõlgendada nii, et need näevad ette niisuguse tagatise, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis esitatakse pangakontol hoitavas sularahas ja mis hõlmab kõiki panga nõudeid konto omaniku ees. Küsimus, kas seda kontot kasutatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 1998. aasta direktiivis 98/26/EÜ arvelduse lõplikkuse kohta makse- ja väärtpaberiarveldussüsteemides osutatud makse- ja väärtpaberiarveldussüsteemide raames, ei oma tähtsust.

Direktiivi 2002/47 artikli 2 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et finantstagatise esitamine pangakontol hoitavas sularahas eeldab, et lepingus on sätestatud tingimus, millega antakse tagatisesaajale õigus sellel kontol hoitavate rahaliste vahendite kasutamist piirata sel määral, mis on vajalik asjakohaste kohustuste tagamiseks.

2. Direktiivi 2002/47 artikli 4 lõikeid 1, 4 ja 5 tuleb tõlgendada nii, et tagatisesaajal on õigus igasugust pandiõigusel põhineva finantstagatiskokkuleppe alusel esitatud finantstagatist realiseerida, olenemata tagatiseandja suhtes likvideerimismenetluse algatamisest või jätkamisest või saneerimismeetmete võtmisest või jätkamisest. Seda õigust kohaldatakse enne niisuguse menetluse algatamist esitatud tagatisele, kui selle direktiivi artiklist 8 ei tulene teisiti.